

Notat

Dato: 08.10.2014
Arkivsak: 2014/21474-4
Saksbehandlar: anjsetr

Til: Snorre Waage
Frå: Anja Nordvik Sætre

Innspel kulturminne - planprogram for kommunedelplan for strandsona, Osterøy kommune, planid 12532014007. Intern frist 29.10.14

Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional sektorstyresmakt innan kulturminnevern.

Det er viktig at kulturminne og kulturmiljø blir ein integrert del av dei overordna planane i kommunen. Kulturminne er både ein ressurs som må sikrast og eit satsingsområde. Kulturminne er eit av seks ulike kriterium som brukast til fastsetjing og vurdering av funksjonell strandsona i planen. Temakartet og arbeidet med dette vil vere eit flott utgangspunkt for ein kulturminneplan for heile kommunen. Det er flott at det i det kommande planarbeidet er satt fokus på å hente inn kunnskap om lokale verdjar.

Hordaland fylkeskommune har etablerte prosjektet KiK - Kulturminnekompetanse i kommunane 2013-2016. Saman med Riksantikvaren har fylkeskommune midlar som kommunane kan søkje om som delfinansiering for kulturminneregistrering og utarbeiding av kommunedelplan for kulturminne. Ein slik plan er eit viktig reiskap for kommunen i forvaltning av kulturarven. Vi oppmodar Osterøy kommune om å ta del i prosjektet og prioriterer arbeid med ein kommunedelplan for kulturminne.

Dei topografiske tilhøva på Osterøy er, og har vore, bestemmande for aktiviteten i kommunen. Områda som i dag er tilgjengelege og attraktive var det også i eldre tider. Det betyr at bruken dei gode kulturlandskapa innafor den funksjonelle strandsona kan ha ein lang tidsdjupne, og potensiale for funn av ikkje tidlegare registrerte kulturminner kan vere høg i desse områda.

Konsekvensutgreiing og tema

Når det gjeld konsekvensutgreiing og tema burde teknisk-industrielle kulturminner komme inn som et eiga område under fokusområde «Kulturminne». Osterøy er kjent for sin tidlige industri, blant anna knytt til garverier. Bygg og område som er brukt i den tidlige industriverksemda er viktige kulturminne, både i lokal og regional samanheng. Avsnittet «Bruk av gamle bygg i strandsona» tar tak i aktuelle problemstillingar for denne typen kulturminne. I denne samanheng er det særskilt viktig å sjå bygga i ein samanheng med områda dei ligg i - som del av eit kulturmiljø.

Kartleggingsrapport og utstrekning

Eksisterande omsynsoner og områder regulert til spesialområde vern må tas med vidare frå kommune- og reguleringsplan. Avgrensinga av funksjonell strandsona bør ta omsyn til ustrekkinga av desse områda.

Dei automatisk freda kulturminna innafor planen er lista opp, men det ville vært ein fordel at Askeladden-id blir lagt inn i oversiktstabellen.

Vi er usikre på om den metodikken som er valt for registrering av funksjonell strandsone er god nok for å fange opp verdiane knytt til kulturminner og kulturmiljø. Det er enkelte stader ein for lite nyansert avgrensing av funksjonell strandsone. Eit eksempel er Mjøsvågen. Dette er eit viktig kulturmiljø som regulert til omsynssone. Dette er eit viktig bakgrunnsmateriale som burde komme fram rapporten, jf avsnitt over om vidareføring av omsynssoner. Vi er usikre på avgrensinga som er satt for dette området. Den funksjonelle strandsonen er trekt helt ned til eksisterande strandsone. Vi vurderer det slik at deler av dette området, museum, galleri m.m. er allment tilgjengelig og at den funksjonelle strandsona må trekkast lengre bak.

Det burde i tillegg gjerast ein generell gjennomgang av kyrkjestadene langs standsona og kulturmiljøa knytt til desse. Det er historisk ein sterk samanheng mellom kyrkje og sjø, og kulturmiljøa kan strekke seg helt ned mot fjorden, jf. Hamre kyrkjestad.

Hordaland fylkeskommune har ingen vidare merknader til planen når det gjeld kulturminne.

Da saken omfattar områder i sjø har saka vore til vurdering ved Bergens Sjøfartsmuseum: Vårt ansvarsområde, etter føresegn til Lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminne, gjeld marine kulturminne og omfattar derfor sjø- og strandområda, samt vann og vassdrag. Bergens Sjøfartsmuseum er etter føresegna til Kulturminneloven marinarkeologisk uttalemuseum i forbindelse med alle tiltak som vil kunne røyre sjøbotnen.

Museet er vidare rette myndigheit til å krevje undersøkingar ved tiltak, planer og utreiingar som kan røyre kulturminne under vann, og skal derfor underrettast ved oppstart av alle regulerings- og byggeplanar, samt andre tiltak som omfattar sjøareal. Vi minner om at undersøkingsplikta i Kulturminnelovens § 9 også gjelder for sjøbotnen og i vassdrag. Døme på tiltak i sjø er mudring/graving, utfylling/dumping, legging av vassleidningar, bygging av kaier, brygger, flytebrygger med meir. Særskild for kulturminne i vatn og sjø er Kulturminnelovens § 14 som inneber at skip- og skipslast eldre enn 100 år er statleg eigedom.

Varslinga skal skje gjennom Hordaland fylkeskommune, kultur- og idrettsavdelinga, eventuelt med kopi av sakene direkte til oss for uttale. Alle saker må leggjast fram for fylkeskommunen, som er mottak for alle plan- og tiltakssaker. Våre vurderingar av kva for planer som krev særskilte undersøkingar vil bl.a. ta utgangspunkt i føreliggjande kunnskap om førekomstar av kulturminne, eventuelt en vurdering av regulerings-/ tiltaksområdets potensial for marine kulturminne.

Me har sett igjennom plankarta og ser at dei registrerte kulturminnene er tatt med. Bergens Sjøfartsmuseum har foreløpig ingen fleire kommentarar til planarbeidet.